

הקו שלך למידע חינוכי

גילון 428 ♦ כה' טבת תשס"ח – ג' ינואר תשס"ט ♦ משוגר למונויים בלבד
מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי | עורך: מיכל חביב | המערכת: זיהת 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 050-6812066

מנהל תיכונים; בלתי אפשרי להחזיר את כל השעות שאבדו בשבייה

בעיה נוספת העולה בימים אלה, שמצויר לוקר, היא של המורים חברי ההסתדרות המורים בתיכונים, שאינם מחויבים להחזיר שעות למורים שבפועל רבים מהשיוערים שלהם בוטלו בעקבות השבייה. לדבריו משה"ח יצטרך למצוא פתרון לבעה זו, כנראה בתוספת שכר עבור שעות נוספות למורים אלו, מכיוון קשה להניחו שינוי מהכרם בעקבות השבייה. למרות הקשיים, מבטיח לךר שהמנהלים עשו הכל כדי שהמורים ישלימו כמה שיותר לךר שהמינהלים עשו הכל כדי שהמורים ישלימו כמה שיותר שעות נוספות משלבים מלאות עבור תקופת השבייה. בנוסחא פעוליות תרבות וטילים בתיכונים צופה לךר, כי בשל התארכות שנת הלימודים אלה לא יפגעו בצוורה נিcritת. לךר מציין לטובה את העובדה של מנהלת אגד הבחינות במשה"ח, רחלה שיפר, להאריך את מועדי הבגרויות עד לאמצע חודש يول', דבר שיקל לדבריו על הייערכות התיכונים לבחינות.

"אני נמצא בין הפטיש והסדן", כך אמר השבוע מנהל אחד מבתי"ס התיכונים לךר לחינוך. לדבורי הוא מבקש להחזיר למורים ינוכה ממשכם, אך בתיכון שלו, המונה כ-1,000 תלמידים, מערכת השעות אינה מאפשרת זאת. לדבריו נוצרת התנגשות זמנים בין שעות הוראה קיימות של המורים, מגמות לימוד שונות של התלמידים ומונחים התగבורים שלפני הבגרויות. יש גם גבול כמה שעות ביום אפשר להשריר את התלמידים בבה"ס", מציין המנהל. גם ראש התאחדות המנהלים בארגון המורים, אריה לךר, אומר שהחזרה שעות של 22 ימי שבייה, בנוסף ל-27 הימים שנוסף לשנת הלימודים על ידי משה"ח (ובסך הכל 49 ימים), היא כמעט "משימה בלתי אפשרית", אם מבאים בחשבון שככל מורה בתיכון צריך להחזיר כ-70 שעות נוספת במהלך החודשים הקרובים.

שכר מאבטחי הטיולים והחובשים יעלה מה-1 באפריל

לטענת י"ר הנהגת ההורים הארץית, ATI בניימין, ההורים לא יסכימו להוסיף תשלום עבור הטיולים, גם אם כתוצאה לכך הם יבוטלו.

בנימין פנתה בשבוע שעבר למנכ"לית משה"ח, שלומית עמייח, בקרירה לעזור את "השתולות" של חברות הטיולים על גבם של ההורים ובתי"ס באמצעות המילויים, או לחילופין למצוא עשיר תקציבי למימון הפרשי התשלומים. בתגובה לפניהן קו לחינוך בנושא, נמסר משה"ח, כי התשלומים עבור הטיולים נגבה כבר בתחילת השנה. תשובה זו אינה פותרת את הבעיה שבפניה עמדו בתיה"ס עם העלאת התשלומים למאבטחים. י"ר הנהגת ההורים הארץית אף פנתה השבוע לממונה על הגבאים העסקיים, רונית קן, בבקשת לבדוק האם התארגנות חברות האבטחה להעלאת התשלומים למילוי הטיולים אינה מהוות קרTEL המנגד לחוק.

בתיא"ס שיקיימו לאחר ה-1 באפריל 2008 טיולים שנתיים או כל יציאה משטח בית"ס הדורשת ליווי מאבטח,יאלצ', כנראה, להספיק תשלום עבורם. הסיבה לכך, "איגוד הישראלית לביטחון רפואי", המאגד את חברות האבטחה הטיולים, הודיע בשבוע שעבר על העלה צפיה מתאריך זה בתשלומים שהוא גובה עבור מאבטחים וחובשים. מדובר בהעלאה של 15% ליום הטויל הראשון – 35% החל מהיום השני. כידוע תשלומי ההורים לסל תרבויות, הכוללים טיולים, נגבו מראש כבר בתחילת שנת הלימודים. העלות הנוסף תיאלץ את המנהלים לגבות תשלום נוסף מההורים. הסיבה להעלאה הפטואנית בתשלום למאבטחים נובעת מהכשרה נוספת דורשת המשטרה מחברות האבטחה החל מ-1 במרץ 2008. בדיקות שערכה המשטרה בשנה האחרונות העלו, כי ההכשרה הקיימת למאבטחי הטיולים אינה ברמה נאותה.

בית המשפט קנס את משה"ח על הסתרת מידע

על ידי המدعן הראשי, סיידי שטרואס, למרות דרישת הוועדה. מפותחות תוכניות משללים בטבעיים טענו בין היתר, כי משה"ח מנסה להסתיר את העובדה שתוכניתן נמצאה במחקר עילית יותר מתוכניות לימודי מתמטיקה של ארגונים גדולים, הנמצאים בקשרי עבודה ענפים עם משה"ח. וכן התוכנית משללים בטבעיים זכתה במחקר בצדן הגבוה ביותר מבן התוכניות – 72.8%. מדובר בפער גדול לעומת הצוון הממוצע של התוכניות שעמד על 64.1% בלבד. יש לציין, כי לאחרונה התרצה משה"ח ופרש את תוכניות המבחן על התוכניות להוראת המתמטיקה באתר המدعן הראשי והעתירה בוטלה. אך, כאמור, השופטת קיבלה את השגות התובעים וחיבתה את המשרד בהוצאות המשפט.

שופטת בית המשפט המחויזי, מוסיה ארד, הטילה בסוף החודש שuber על משה"ח לשלם הוצאות משפט, בסך 13,500 ש"ח, להוצאה לאור של תוכנית המתמטיקה לבתי"ס היסודי, "משתלים בטבעיים". בchalatta זו קיבלת השופטת את עדמת התובעים, כי היה טעם לפחות באין פרטום תוכנות מחקר על ששת התוכניות להוראת המתמטיקה בחינוך היסודי. המחקר נערך, במימון של משה"ח בסך מיליון ש"ח, על ידי קבוצת חוקרים ממכוון ויצמן למדע, בראשות פרופ' אברהם הרכבי וד"ר אלכס פרידלנדר. מפסק הדיון עולה, כי דרישתן של מפותלים בטבעיים, המורות החדריות חנה מן ווחיה ברג, משה"ח לפרסם את תוכנות המבחן נדחו שוב ושוב. גם בישיבה בנושא, שערכה ועדת החינוך של הכנסת לאחרונה, לא הוציאו ממצאי המבחן

במכללות מברכים על השינויים הצפויים בהכשרה להוראה

עם זאת, חששים ראשים מכללות מירידה תלולה במספר המועמדים להוראה בגין העלאת סף הקבלה

הנוכחית עמוסה מדי. לטענתו אין זה הגיוני שסטודנט להוראה נדרש ללמוד כמעט כפול שעות מסטודנט לתואר ראשון באוניברסיטה.

שני ראשי המכללות טוענים, כי גם העלה בסף הקבלה ללימודיו הוראה היא מגמה שכבר קיימת במכללות להוראה בשנים האחרונות. עם זאת סבורה מבורך, שהעלאה נוספת בסף הקבלה עלולה להביא להפחלה ניכרת במספר הסטודנטים שיישרמו ללימודיו הוראה, לפחות בתשס"ט. לדבריה להעלאת השכר למורים החדשניים לא תהיה השפעה על גידול בשיעור הנרשמים להוראה, לפחות עד שתהייצב רפורמת "אפק חדש", מה שלא יקרה בשנה-שנתיים הקרובות. גם עמוס הופמן סבור שהעלאת הסף לציון 575 אינה ריאלית ותביא לירידה במספר המועמדים ללימודיו הוראה ולמחסור במורים במערכת החינוך. לדבריו המכללות שמחות לקלוט סטודנטים בעלי נתונים גבוהים, אך אלה אינם מוגעים. הופמן גם אינו סבור שה מבחן הפסיכומטרי הוא מדויק. ייחדי המבנה הצלחה בהוראה, ולעתה תוכנות נוספות שאותן נכנעה. לדבריו מורה נדרשות תוכנות נוספות שאינן קשורות ביכולתו האקדמית, ועל משה"ח לתת עליון את הדעת.

דו"ח של תלמיד יופחת ב-2008

לעומת תקציב 2007, אך מרבית התוספת, כ-1.1 מיליארד ש"ח, מיועדת לרפורמת אפק חדש. על פי הדוח, למרות העליה בתקציב הכלול של משה"ח השנה, ניתן לקבוע כי קיימת הפחתה בהשקעה הכספית של המשרד בכל תחומי הervice. הסיבה לכך – מספר התלמידים גדל באחוז גבוה יותר מאשר הגידול בתקציב.

עיקר הנשירה במרחב היהודי – בכיתה ט'

ועומד על 5.3%. לעומת זאת, בקרב תלמידי י"א שעלו לארץ משנת 1998 ואילך, שיעור הנשירה עומד על 12.6%. נתון נוסף בשנותן הוא על אחוז התלמידים המתknשים בלימודים על פי דיווחי המורים; 18% בחינוךיסודי ו-22% בחינוך העלי"ם. מבין המתknשים ביסודי, 73% מהתלמידים מקבלים סיוע במוסגרת בית ספרית, ברובם מהמחנכים, מורה מקצוע או מורה שלילוב, וכשליש מהם מסטודנט פרא"ח, מורה חילית, מתנדב או גורם אחר שאינו מורה. 21% מהתלמידים המתknשים האחרים מקבלים סיוע במוסגרת או פנימית יומם.

בחינוך העלי"ם, 67% מהתלמידים המתknשים מקבלים סיוע לימודי במוסגרת בית ספרית; ברובם מהמחנכים או מורה מקצוע, ובחמישית מהם מסטודנט פרא"ח, מורה חילית, מתנדב או גורם אחר. 17% מהתלמידים המתknשים האחרים מקבלים סיוע במוסגרות או פנימית יומם.

השנותן גם בדק את שיעור ההסתטיות במורים פרטיים בקרב תלמידי כיתות ה-ט'. מתברר, כי המקצוע שבו נזקקים התלמידים במיוחד למורים פרטיים הוא האנגלית; 26% מהתלמידים בכיתות ה-ט' ו-23% מהתלמידים בכיתות ט'. במקצוע המתמטיקה עולה שיעור ההסתטיות במורים פרטיים עם הגיל; מ-18% מהתלמידים בכיתה ה' ל-24% מהם בכיתה ט'.

נתון מעניין נוסף בשנותן מתייחס לעלייה תלולה בעשור האחרון של כ-50 תלמידים מהמרחב היהודי הלומדים בנティיב הטכנולוגי, מ-25.3% ל-43.4%. את העלייה זו ניתן אולי לזקוף לתהילה, המתרחב בשנים האחרונות, של מסירת הבעלות על בת"ס על יסודות ברשויות מקומיות ערביות לרשויות הטכנולוגיות.

השבוע הבא"ח מתוויה חדש להכשרה להוראה, שמטרתו המוצהרת היא חיזוק מעמד המורה. עיקרי המתוויה הם: העלאת סף הקבלה למכללות להוראה מהמצוין המשוקל בפסיכומטרי ובגרורות 500 – 575; הענקת מלגות לימודים ומלוות קיום לסטודנטים מצטיינים להוראה; הפחתת השעות הנדרשות לקבלת תואר ראשון בחינוך ותעודת הוראה מ-120 ל-96. בשיחה עם קו לחינוך מברכים ראשי מכללות להוראה על המתוויה החדש, אך גם מביעים חשש מהירידה הצפואה במספר המועמדים ללימודיו הוראה.

לדברי ראש מכללת לוינסקי, מרים מבורך, ההפחתה בשעות הלימוד אינה חידוש מכיוון שהחולט עליה כבר לפני שנה בוועדה של המועצה להשכלה גבוהה, בראשות תמר אריאב. ראש מכללת לוינסקי מברכת על החלטה זו ממשום שלדבריה היא תאלץ את המכללות לבחון מחדש תוכניות להוראה, שלא שונו מאז תחילת שנות ה-80. יש כו"ם יותר מדי שעות בהכשרה להוראה, מה שכלל לא מרמז על טיבה", אומרת מבורך. גם ראש בית ברל, עמוס הופמן, תומך בהפחחת שעות ההכשרה להוראה. לדבריו תוכנית הלימודים

דו"ח של כנסת; התקציב

בתקציב משה"ח עברו שירותי חינוך ורווחה ב-2008 חלק צמצום של 5% לעומת תקציב 2007, ושל כ-50% לעומת תקציב 2003. זה אחד מהנתונים המופיעים בדו"ח בשם "ילדים ובני נוער בהצעת התקציב המדינה לשנת 2008", שעריך מרכז המידע והמחקר של הכנסת עבור ועדות הכספיים ושלום הילד. על פי הדוח, התקציב משה"ח לשנת 2008 גדל אמן ב-6.2%.

עיקר הנשירה במרחב היהודי – בכיתה ט'

אחוז הנשירה הגבוה ביוטר למערכת החינוך במרחב היהודי הוא בכיתה י"א, והוא עומד על 4.8%, מהתלמידים בשכבה זו. לעומת זאת אחוז הנשירה הגבוה ביוטר במרחב היהודי הוא בכיתה ט' והוא עומד על כ-11.7% מהתלמידים. נתונים אלה מופיעים בשנתון הסטטיסטי, "ילדים בישראל – 2007", שפורסמה המועצה הלאומית לשילום הילד השבע. על פי השנתון, אחוז הנושרים הכללי ממיערכת החינוך בשכבות ט'-י"ב בתחלת שנת תשס"ז היה 4.6%; 3.8% במרחב היהודי ו-7.2% במרחב היהודי.

נתונים נוספים על הנשירה שחושף השנתון; בשנת תשס"ז טופלו 7,080 תלמידים על ידי קציני הביקור הסדר. מדובר בעלייה של כ-2,500 תלמידים לעומת תקציב 2007. למלعلا מ-10% מהתלמידים שטופלו בתשס"ז על ידי קצינים הביקור הסדר היו בעליים חדשים. היישובים שבהם אחוז הנושרים בכיתות ט'-י"ב היה גבוה במיוחד שיכים ברובם למרחב היהודי והם; החינוך בלבד עמד עם 19.3% נשירה, מודיעין עילית (19.1%), כפר מנדא (16.8%), ג'דייה-מכר (15.1%), כסרא סמיע (14.9%), החינוך עברי בירושלים (13.5%), ג'סר א-זרקה (12.9%), דיר חנא (12.7%), החינוך היהודי ברמלה (12.1%), מעלה עירון (11.1%), בסמ"ה (10.8%), ערבה (10.6%), זיכרון יעקב (9.5%), רהט (9%), ספרעם (7.4%) וערערה (7.3%).

על פי השנתון, למרות הירידה שחלה באחוזי הנשירה בשנים האחרונות, עדין נותר פער גדול, של כמעט פי שלושה, בין אחוז התלמידים העולים הנושרים לאחוז התלמידים הוותיקים הנושרים. הפער גדל ככל שהעליה שהה פחתות שנים בארץ; כך, למשל, בקרבת תלמידי י"א שעלו לארץ עד שנת 1997 שיעור הנשירה קרוב לממוצע

חינוך פוליטי - לא "מילימ גסות"

החינוך הפוליטי מועבר בחלקו הארי בבתייה"ס על ידי ארגונים חיצוניים. כנס שערך בשבוע שעבר המכון לחינוך דמוקרטי, ביקש לבחון האם עובדת מערכת החינוך

אייזון בין הארגונים האזרחיים ומשה"ח
 מנכ"ל המכון לקידום אזרחות משותפת בישראל – מרחבם, מיק פרשקר, אמר בכנס כי צריך להיות אייזון בין משה"ח והגופים האזרחיים. לדבריו קיומ איין אייזון זהה והמסד חלש מדי לעומת הגופים החיצוניים. לדעתו על משה"ח לגבות קרטירוניים אחדים שיחיבו את כל הגופים לחינוך פוליטי. הקרטירוניים יתבוססו על פולריליזם, חינוך להיות אזרח ולא נתין, מתן לגיטימציהiae הסכמה אידיאולוגיות ועוד. כמו כן ייחיבו הkartirionim את הגופים העוסקים בחינוך פוליטי להיות מקצוענים. פרשקר סבור, כי לארגונים האזרחיים יש יתרונות בזריזות פעולתם ובמיוחד במטרות ספציפיות, אך עליהם להישאר צנوعים ולהבין כי יש הרבה ארגונים אך רק משרד חינוך אחד.

כל מייד להיכנס לביה"ס

חנן אוחנה, מנהל פרויקטים במרכז הבינ"ר-תרבותי לירושלים ובמרכז לחינוך הומניסטי, סיפר בכנס מניסיונו, עד כמה קל לארגונים מהמגזר השליישי להכנים מערכיים פוליטיים לבתי"ס. לדבריו לפעמים מתקבל האשור מהמנוהל לאחר שיחת טלפונית קצרה, גם כשמדבר בנושאים השונים בחלוקת ציבורית. אוחנה סבור, כי לרבים מהארגוני הקטנים, המعتبرים חינוך פוליטי, רמה מקצועיתiana גבוהה מספיק. לדעתו יש להקים פורום שיאגד את הארגונים השונים ויתרורם להם מקצועית.

מציאות כל הזמן את הגלג החדש

את משה"ח ייצגה בכנס הממונה על יישום דו"ח קרמניצ'ר במציאות הפגיות, מרים דרמוני. לדבריה היא רואה חשיבות עלינה בהשתתפות ארגוני המגזר השליישי בחינוך לדמוקרטיה. דרמוני הוסיף, כי למשה"ח תפkid חשוב והוא לפकח על החינוך הפוליטי – להיות "שומר הספר", אך המשרד אינו עונה מספיק בתחום זה. כך, לדוגמה, למשה"ח אין מדיניות ברורה לגבי הידוק היחסים בין יהודים וערבים, ובתי"ס שמשתתפים בפרויקטיהם דו-לאומיים עושים זאת מיזומתם. לדבריה, תפקידה הנגזר מדו"ח קרמניצ'ר "להיות אזרחים בישראל", הנקוב בארכעה מוקדים במערכת החינוך לחינוך לדמוקרטיה; חינוך לערכים, לימודן אזרחות בחברה רב תרבותית, חינוך חברתי ואזרחות פעילה. ביום אחד מהתהומות האלה אחראי גוף אחר במסה"ח ולעתים אף יותר מכך; מטה קרמניצ'ר-שנהר, מינהל חברה נוער, מפמ"ר האזרחות, הממונה על השווון בין המינים – וכל אלה במגזר החלוני בלבד. למערכת החינוך הממלכתית-דתית יש אוטונומיה נפרדת. לטענת דרמוני, מצב זה מנוגד לתפיסה דו"ח קרמניצ'ר שהוא אינטגרטיבית. הממונה על יישום דו"ח קרמניצ'ר גם טוענת, כי למשה"ח יש מעט מאוד זיכרון ארגוני ומה שמשמעות עליו הוא אופנות; "כל הזמן 'מציאותים את הגלג החדש' ואין כמעט עיסוק ב'מה עשינו ולאן פנינו מודעות'. סיבה זו אין מושג איך תוכנית רצון להקשר את המורים להקנות לתלמידים חינוך ערבי, אבל לא בעזה מספיק בתחום זה בגלל מחסור בתקציבים. דרמוני סבורה, כי חלק מארגוני המגזר שלישי נקבעים למטרות הפוליטיות של הקרכנות המתקציבות אותם, ולכן יש צורך בעקב נרחב יותר אחר פעילותם ובמחקר שלילוה את התוכניות שהם מعتبرים בתייה"ס. לדבריה היא מוצאת תקווה וחילון הzdemoniyot biyishom תוכנית "אפקט פדגוגי", שתכשיר את התלמידים לחשיבה עצמאית וביקורתית.

חינוך פוליטי לא גועד לכפות על התלמיד דעות ואמנויות, אלא להעניק לו כלים של ניתוח ביקורת וلتפתח את רגשותו המוסרית ומעורבותו בקהילה. חילקו הארי של החינוך הפוליטי במערכת החינוך מתקיים כיום בסמינרים וסדנאות שעורכים ארגונים אזרחיים המכונים גם "המגזר השלישי". חינוך פוליטי יום-יום מתקיים רק בבתי"ס דמוקרטיים, שהם ברובם בשבועו שעבורם בוגרים בתי"ס פרטימיים. המכון הישראלי לדמוקרטיה ערך בשבועו בוגרים בתי"ס חינוך פוליטי והחברה האזרחים. שבקש לבחון האם מסירת החינוך הפוליטי לידי גופים חיצוניים מחייבת מערכת החינוך או שומרת עליה כמערכת ממלכתית וניתרלית, המופקדת על העברת ידע ומונעה מעסוק בסוגיות פוליטיות המטרידות את החברה בישראל. שאלות נוספות שבקש לבחון הן; האם הגופים האזרחיים מiomnim מספק להעביר את החינוך הפוליטי בבתייה"ס, והאם יש צורך בפיקוח הדוק יותר על פעילותם.

יש לשקם את החינוך הפוליטי

פרופ' איל נוה מהמכון לחינוך דמוקרטי אמר בכנס, כי צריך לשקם את החינוך הפוליטי במערכת החינוך. לדבריו כל עיסוק בפוליטיקה הוצה בשנות החמישים ממערכת החינוך, בכלל הטענה שאין להכנים אליה סקטוריאלות. התוצאה – שני דורות של תלמידים, שהתחנכו במערכת החינוך, רואים בכל מפעלי פוליטית דבר מלוכלך, מה שבוביל לכמיהה אנטית דמוקרטית לאיש חזק בשלטון. לטענתו הוא הבהיר בפני השחיתות הפוליטית, אבל מכיוון שהמערכת הממלכתית כה חוששת מעסוק בחינוך פוליטי עושים זאת גופים אזרחיים.

תקופה "קובלנית" בחינוך הערבי

ראש החוג לחינוך במכילית סמינר הקיבוצים, ניר מיכאל, כינה בכנס את העשורים האחרונים כתקופה "קובלנית" שבה הופרט החינוך הערבי והועבר לגופים חיצוניים, העושים במערכת החינוך כבתור שלהם. לטענתו בתייה"ס ננכשות תוכניות "אנטי פוליטיות", שמאחוריה עומדים אנשי הון. תוכניות אלו מתמקדות בהגשה עצמית ונמנעות מעסוק בביטחון חברתי. בה"ס הפר למןוטק להליטין מהויה של אקטואליה ומסדר יום חברתי. לדבריו קיימות ימים שתו גישות לחינוך פוליטי: גישת האוריינות הפוליטית – שגבש איש החינוך והחוקר, פרופ' צבי למ, שעל פיה יש להציג בפני התלמידים את כל הדעות הפוליטיות הרוחות במדינה; גישת הפדוגניה הביקורתית – שעלה פיה יש לחנוך את התלמידים לחשיבה ביקורתית כלפי כל סמכות. לדבריו גישה זו אינה מתקיימת בפועל במערכת החינוך. לדברי מיכאל חסירה במערכת החינוך גישה שלילית, המבטלת את החץ שבין חינוך להוראה. בגישה זו המחבר מביע עמדה ברורה בפני תלמידיו ומשמש להם מודל חי של איש פוליטי. דוגמה לגישה זו הוא מאבק המורים שהתקיים לאחרונה, שלבתו טוב לאין ערוך מלאך שיעורי אזרחות. לטענתו מוקן במערכת החינוך הפחד, שאמרית עמדה פוליטית של המורה תיתפס כניסיונו להשဖע על התלמידים. לטענתו פחד זה הוא בלתי מצדק, מכיוון שאמרית עמדה המקשת להביא התלמידים לחשיבה. לדבריו ניצנים של פעילות המבקרת על התלמידים מודל חינוכי פוליטי ראוי, כבר קיימים. דוגמה לכך, היא תוכנית להכשרת מורים המתקיימת מזה ארבע שנים בסמינר הקיבוצים. במסגרת התוכנית מגבשת ביחד עם הסטודנטים תפיסה חינוכית לשילוב ביקורת ערכית בהוראה, למשל במסגרת שיעורי ההיסטוריה.

■ בבריטניה; תוכנית פלאי' בתיה"ס היסודות – המחלקה לחינוך יסודי במינהל החינוך של עיריית באר שבע, פרטמה לאחרונה תוכנית לימודים בשם פלאי' (פעילות להכרת אתרי יישובנו). התוכנית כוללת חוברת שפה מפורטים; ההיסטוריה של באר שבע מתkopפת המקרא ועד ימינו, מידע על אתרים ומוסדות ציבור שהתקיימו בעיר במשך הדורות ותרמו לבחירתה כבירת הנגב, הסברים לSAMPLE העיר הקודם ולSAMPLE הנוכחי, מפת אתרי העיר ועוד. במסגרת התוכנית מסירים התלמידים, על פי שכבות הגיל, באתרים בעיר; בכיתות ג' – בשכונת בית"ס, בכיתות ד' – בעיר העתיקה, בכיתות ה' – במועדון הלוחמים הבריטיים ובאנדרטה הנגב, בכיתות ו' – בגן הלאומי תל שבע.

כבריטניה; דוח מלאץ לפטר מורים בכתי"ס כושלים

מנהל בית"ס המנהיג לנוקוט ביד קשה נגד צוות בית"ס הכספי ואלה ייאלצו לשנות את גישתם או לעזוב. דנפורד מבטיח, כי ישנה ניסיון אמיתי לסייע למורים הזקוקים לעזרה, אך מורים המתנגדים לשינוי חוויבים לכלכת. על פי הכתיבה, בחודש ספטמבר האחרון הודיע שר החינוך הבריטי, אד בולס, שבתי"ס מצטיינים שישיכמו להתחדש עם בית"ס כושלים, ולמעשה להשתלט עליהם, יקבלו מהממשלה הבריטית תקציב הנע בין 120,000 ל-300,000 ליש"ט. בוגרים, יילקופים הכספיים תיננת האפשרות בנובember הצעיה הממשלה, כי מקרים הכספיים תיננת האפשרות לעמוד בתוך חמישה שנים בדרישות בחינות ההישגים המוקדמות, GCSE, שבחן נבחנים התלמידים הבריטיים בגלאי 15–14. על בתי"ס שלא יעדמו בדרישות אלו ישתלטו, כאמור, בתי"ס מובילים או שהם יסגרו. יש לציין, כי מספר בית"ס העל יסודים מזכיל ASCL, ג'ון דנפורד, צופה כי מרבית המורים החלשים מזכיל ASCL, ג'ון דנפורד, צופה כי מרבית המורים החלשים יתפטרו בעצם לפני שייאלצו לפטר אותם, אולם לדבריו יצטרכו יש לפטר מורים "עקשנים" או חלשים המהווים אבן גנג לשיפור ההישגים בתי"ס כושלים, כך קובע דוח שהתפרסם בשבוע שעבר בריטניה. על הדוח מדויקת כתבה שהtapرسמה בעיתון הגראדיין. הדוח מבוסס על מחקר שערכה הממשלה הבריטית בדק את יתרונות ניסוי שבמסגרתו בתי"ס מקיפים מצטיינים מהשורה הראשונה, המכונים בכתבבה "בתי"ס מנהיגים", משתלטים על ניהול בתי"ס מקיפים כושלים. הדוח חומר על ידי רוברט היל, יעצץ של ראש הממשלה לשüber טוני בלייר, עבר התאחדות מנהיג בית"ס והקובלגיים הבריטיים, ASCL. הדוח מלאץ, כי הנהלת בית"ס המנהיג תערוך שניים מפליגים בבי"ס הכספי כבר ביום הראשון להשתלטות עליו; תיירר בחינה קצרה של נקודות התוropa בבי"ס הכספי ומסקנותיה יציגו בפני הוצאות של. כמו כן יאותרו אנשי צוות שהמוהים מכשול בפני שיפור ההישגים. מזכיל ASCL, ג'ון דנפורד, צופה כי מרבית המורים החלשים יתפטרו בעצם לפני שייאלצו לפטר אותם, אולם לדבריו יצטרכו

מוגדרים כ"מפעלי הנשרה"

הכתיבה טוענת, כי בארכזות הברית לא מושם דגש ממש על הצור לסייע את הלימודים בתיכון. בדורם המדינה, למשל, לא התקשו בעבר צעירים שלא סיימו תיכון למצוא עבודה במפעל הטקסטיל, אולם מצב זה השתנה בשנים האחרונות. טענה נוספת היא שהperfomaה בחינוך מדגישה בעיקר את החינוך היסודי ומזהירה את התיכונים. אולם על פי הצעת הסנאט האמריקני, הנתקמת על ידי ממש בלבד בש, מצב זה עומד כנראה להשנות בקרבם. הסנאט מתחנה את חידוש חוק הרפורמה לחמש שנים נוספות בהענקת תקציבים ממשלתיים נוספים לתיכונים ובהגברת הלוחץ עליהם, לא רק לשפר הישגים בקריה ובמתמטיקה אלא גם את אחוז בוגרי התיכון. על פי הכתיבה, כיום אין חוק הרפורמה מציג תביעות עם "שינויים" של סנקציות לגבי שיעור הבוגרים הרצוי בתיכונים. בארה"ב רק כ-70% מכלל תלמידי התיכון מסיים את לימודייהם בזמן – ביגל 18. בקרב השחורים והיספניים רק כמחצית מתלמידים מסיים מסיים תיכון בגיל זה. על פי הצעת הסנאט, ידרשו התיכונים מעטה לדוח על שיעור הבוגרים בחולקה לקבוצות אתניות וסוציאו-כלכליות. כך יובטח שבוגרי התיכון לא יהיו רק תלמידים לבנים. הצעה נוספת היא לבנות מערכת מידע ממלתית שתעקב אחר שיעורי הנשרה. המדיניות יצטרכו להשתמש במגון נוסחים למדידת מספר התלמידים הפורשים לפני שנתי הלימודים האחראינה או מסיים תיכון ללא דיפלומה, והLongrightarrow יעדים לשיעור הנשרה הרצוי וינקוט סנקציות נגד בתי"ס שלא יעדמו בהם. הכתיבה מצינית, שלמרבית המדיניות בארץ הארץ אין כוון יעדים לשיעור הנשרה הרצוי, במיעוד כשםדובר בתלמידים ממיעוטים או מאוכלסיות עניות.

באלה"ב; 12% מהתיכונים

"מפעלי הנשרה" הוא כינוי לתיכונים אמריקניים ש-60% או פחות מהתלמידים שהחלו בהם את לימודיהם גם מסיים אוטם. על תיכונים אלו מדויקת כתבה שהtapرسמה לאחרונה באתר חדשות CBS. על פי הכתיבה, כ-12% מהתיכונים באלה"ב עוניים להגדרה זאת.

את הכינויطبع בפנס, חוקר מאוניברסיטת ג'ון הופקיןס, הטען כי העובדה שבערים ושכונות רבות יש תיכון אחד בלבד, שגם מנשיר תלמידים, סותרת את הטענה שארצות הברית היא מדינה של "שוויון הדמנויות". על פי הכתיבה יש בארץות הברית כ-400,700 תיכונים מפעלי הנשרה. שיעור התיכונים המנשרים לא השתנה במשך העשור האחרון למורות הרפורמה בחינוך האמריקנית, NCLB. לדברי החוקר, חלק מהתלמידים שעזבו את בית"ס אומנם עברו לבתי"ס אחרים, אך מרביתם נשרו ממערכת החינוך.

השיעור הגדל בארץות הברית של תיכונים מנשרים הוא בערים הראשיות ואזרחי פריפריה עניים בדרום ובדרום מערב המדינה. במרבית התיכונים האלה יש אחוז גבוה של בני מיעוטים.

על פי הכתיבה, קשה מאוד לשנות את המצב בתיכונים המנשרים מפני שהتلמידים בהם נאלצים להתמודד עם אTEGRIM ונוספים מחוץ לדרישה לעמדת בהישגים אקדמיים, למשל הצורך לשיער בצרפתית המשפהה.

המדינה היחידה בארץות הברית שבה אין תיכונים מנשרים כלל היא דוקא מדינת יוטה, שבה שיעור העוני והמיועטים נמוך במיוחד. לעומת זאת, בפולוידה ובדרום קרוליינה קי"ם השיעור הגבוה של מפעלי הנשרה – כמחצית מכלל התיכונים הציבוריים.

חינוך בעולם

לשנת 1973 וסגניתה כלת התנ"ר העולמי ב-1972. כהן שיתפה את הבנות בחווית שعبارة בחידון התנ"ר העולמי וסיפורה על תחילת דרכה בחידונים הבית ספריים.

מביה"ס נמסר, כי המתמודדות הקדישו לקרה החידון שעות רבות ללימוד עצמי בבית ולפגש בין יומיים בחונכה בביתה של המורה לתנ"ר. מראשית השנה גם השתתפות התלמידות פעם בשבוע, לפני תחילת יום הלימודים, בשיעור תנ"ר נוספת עם המורה ובכל בשבוע נבחנו בנושא שלמדו.

הנעור במרכז העיוניים – בשבוע שעבר התקנים בבית האומנות בהוד השרון يوم עיון בנושא תוכנית מינהל חברה ונעור "הנעור במרכז העניינים". התוכנית, שטرتה היא שיתוף בני הנעור בעשייה החינוכית היישובית, מתקיימת בהוד השרון זו השנה הראשונה בהבולת האגף לחינוך ובשתיוף נציגי הנעור ועד ההורם ומשה"ח. במהלך השנה האחראונה בדקה ועדת היגי עירונית את התכנים המתאים לתוכנית ביישוב ונערכ סקר של מכון ברוקדייל על צרכי הנעור בישוב. הצרר המרכזי שנבחר לתוכנית בהוד השרון הוא תחום ההתנדבות למען הקהילה, שיוטמע בחינוך הפורמלי והבלתי פורמלי מהגן ועד לתיכון. ביום העיון השתתפו ראש העיר, חי איבר, מנהלי ביתיה"ס, מנהלי עמותות עירוניות, מפקחי משה"ח, נציגי משרד הרווחה, פסיכולוגים ועובדות סוציאליות. באירוע הוצגו יודי התוכנית לשנתיים הקרבות והתקיימה הרצאה בנושא ההתנדבות.

עבודות של מורים יוצרים בגלריה בפסגת-ה – לקרה חגאות 60 למדינת ישראל, נפתחה במרכז פסט"ה בהרצליה גליה לאומניםזו מדידת; ציור, צילום והדפס. בגלריה יוצגו עבודות של עובדים מורים יוצרים. מטרות הגלריה הן: לשמש במאחורי חשייפת היצירתיות של עובדי הוראה, ולהיות מקום מגש של היוצרים עם הלומדים והמקברים במרכז הפסט"ה.

בסוף שבוע שעבר נפתחה בגלריה תערוכה ראשונה של צילומים בשם "קוק והתהך בארץ".

ב갤ריה גם יערכו השתלמויות באמנות لأنשי הוראה בנושא "אוצרות ועיצוב סביבה". האביזרים להקמת הгалריה נבנו על ידי תלמידים בעלי צרכים מיוחדים מביה"ס מפטן בהרצליה.

מנחי הורים בבתי"ס בחיפה – ב-16 בת"ס יסודים, חטיבות בינויים ותיקנים מהמגזר הממלכתי – היהודי וערבי, וממלכתי-דתי בחיפה, מתקיים השנה פרויקט "מנחי הורים". מדובר באנשי חינוך ועובדים סוציאליים שעבורו הכרה להעניק להורים ייעוץ וסייע בחינוך הילדים ובקשר שלהם לביה"ס. מנחי הורים נמצאים בבתי"ס במשך יום בשבוע בשעות הלימודים ולאחר הצהרים. בין המנחים גם דוברי ערבית, אמהרית ורוסית. מעיריית חיפה נמסר כי מנהי הורים מקיימים קשר הדוק עם המערך החינוכי בבתי"ס שבhem מוצבים. עוד נמסר, כי המנחים מארגנים בבתי"ס הרצאות בנושאי הורות, מספקים מידע להורים, ומקיימים סדנאות ומפגשים פרטניים על פי הצורך ולביקשת ההורם. הפרויקט מבוצע על ידי המחלקה לחינוך יסודי וביה"ס להורים בעיריית חיפה בשיתוף עם משה"ח, ומלווה במחקר של המרכז להורות במכילת גורדון. המחקר בוחן, בין היתר, את השפעת המנהים על אקלים ביתיה"ס. מעיריית חיפה נמסר, כי מנהלי ביתיה"ס בהם מתקיים הפרויקט מודיעים כבר עתה על ירידת משמעותית במספר הקונפליקטים המתועורים בין הורים לצוותים החינוכיים. עוד נמסר, כי רשות מקומות רבות מגלות עניין בפרויקט, שיצג בפברואר 2008 בכנס חינוך ארצי בראשון לציון.

חידון תנ"ר בבייה"ס –

החל מכיתה ח' מתחילה תלמידות ביה"ס אמי"ת ברחובות להתכוון לחידון התנ"ר העולמי, מתווך תקופה שאחת מהן זכתה להיות כלת התנ"ר. אחת מהתחרות הראשונות בדף למטרה זו היא חידון התנ"ר בבית ספרי, שהתקיים בחידון התנ"ר באמי"ת רחובות. בשבוע שעבר בבייה"ס. בחידון התמודדו 9 תלמידות שכבת ח' המציגות במקצע. אורחות הכבוד של החידון הייתה תמר כהן, כלת התנ"ר הארצי

מחשבים בחינוך – 60 למדינה

אתר חדש: "מתנות 60 למדינת ישראל" – אתר מתנות 60 למדינת ישראל, משמש כתערוכה וירטואלית ליוזמות ולעשיה חינוכית מתוקשות לקרה יום העצמאות. היוזמות מוכנות באתר "מתנות". האתר, המושתת על קוד פתוח, נבנה בסיסו על תלמידים ומורים מביה"ס בליך ברמת גן. היוזמות המוצגות באתר נבחנות על ידי המפקחים לתקשוב במוחוזות.

למרות שהאתר קיים שבועות מעטים בלבד, כבר ניתן למצוא בו דוגמאות רבות ליוזמות מתוקשות של בת"ס, מזיאונים וגופי חינוך נוספים לשנת ה-60. מידיו שבוע האטר מתעדכן ביוזמות נוספות. בין היוזמות: מאירית את הדגל של ביה"ס גורדון בקרית אתא – במסגרת היוזמה דגל ישראל מופיע בדף הבית של האתר ביה"ס בצבעים כהים. כל תלמיד גולש מוזמן להoir. ריבוע קטן מהדגל באמצעות ברכה מקורית שהוא מחבר למדינה. יוזמה נוספת היא של ביה"ס אריזים בראשון לציון (bih"s לתלמידים בעלי הפרעות התנהגות קשות). במסגרת היוזמה מכינים התלמידים כרטיסי מידע על המחשב, שבהם מפורטו 60 סיבות מדוע הם אוהבים את המדינה. במסגרת יוזמה מתוקשבת נוספת, של ביה"ס סבון ברמת גן, בין התלמידים דפי אינטראקט Um פעילות מתוקשבת בנושא לוחמים ומבצעים מיוחדים בתולדות המדינה. הפרויקט מפגיש את התלמידים עם מיתוסים, דילמות ומודלים להערכתה.

אתר מתנות 60 למדינה הוא יוזמה משותפת של מינהל חינוך העולמי השנייה, ספינת מעפילים עולה על שרטון, ועוד. כותבת המagar; <http://www.forum-morim.org/video-moreset>

ליישומי מחשב בחינוך, מינהל מדע וטכנולוגיה ואטר מוזיאונים כסביבות למידה של משה"ח.

[כתובת האתר](http://www.matanot60.org.il/taxonomy/term/62); **חידון ישובים ואירועים – איגוד האינטראקטן**;

באתר איגוד האינטראקטן; מטרות הגלריה הוקמו מרכז מחשבים לתלמידים ביישובים בפריפריה, ערכו בסוף חודש אוקטובר האחרון יום מקוון שיוחד לחידוני מדענות בנושא "ישובים וארונות" בישראל, לציון 60 למדינה. החידונים, המחולקים על פי קטגוריות – ד', ח' – ז' – נמצאים באתר איגוד האינטראקטן וניתן להוריד אותם ממנה. בחידונים ניתן להשתמש בשיעורי מדענות מתוקשבת וימיים מקוונים בית ספריים בנושא 60 למדינה. [כתובת החידונים](http://isoc.org.il/israel_celebrates_60/quiz.html);

באתר תקשוב דרום; מאגר סרטונים בנושא "מדינה כמה" – באתר תקשוב דרום הוקם מאגר ובו 177 סרטוני ידאו קצרים המתעדדים אירועים שונים בתולדות ההתיישבות לפניה קום המדינה ואחרי שקמה, מריאשית המאה ה-20 ועד ימינו. קטיעי הוידאו מסיעים למד את ההיסטוריה של המדינה בצורה ישואלית. הסרטונים לוקטו ממקורות שונים וביהם אריכון שירות השידור הבריטי. בין הסרטונים; תיעוד של חיל הרגלים העבריים במלחמת העולם הראשונה, הפגנות נגד הספר הלבן בשנת 1939, צילומי הפגנות חיל האויר של מוסוליני על חיפה במלחמת העולם השנייה, ספינת מעפילים עולה על שרטון, ועוד. כותבת המagar; <http://www.forum-morim.org/video-moreset>

מחוז צפון

שהצטטינה במתן שירות איכוטי בשנת 2006, הוענק בשבוע שער לעובדי גף כוח אדם בהוראה של מוחז החינוך. עובדי הגוף האחראים לקליטתם ולשיבוצם של עובדי ההוראה במחוז.

בנימוקים למתן הפרס צוין, כי הגף פועל להטמעת ניהול איות על פי תוכנית עבודה ثنائية שכותרתה "aicots וממציאות בטיב השירות". בכך גם קיימת אמנת שירות שטרתת להעניק שירות מיטבי. כמו כן השתתפו עובדי הגף בסדנאות שמטרתו ליעיל את השירות לעובדי ההוראה, ואף הנהיגו סקר טלפון לבחינת שביעות הרצון מעבודתם. עובדי הגף גם הגיעו להגעה אל עובדי ההוראה ולהעניק להם שירות מהיר "בسطح" – בביתה"ס, בסניפי הסטודיות המורים, במרכזים פסג'ות ועוד.

עובדיו גף במחוז מרכז עם הנהלת המחו, סולן נתן.

מחוז מרכז נמסר, כי ביום אלה נבניתה בגוף כוח אדם תוכנית עבודה לשנת תשס"ט, שבמרכזזה עומד שדרוג השירות באמצעות טכנולוגיים מתקדמים. הפרס הוענק לגף בטקס שנערך בבנייני האומה בירושלים בהשתתפות שרת החינוך, יולי תמייר, ומנכ"לית המשרד, שלומית עמיחי.

מחוז תל אביב

ביחסון לאומי – בסיס צלמון נערכו, בסוף החודש שuber, שלושה ימי אימונים אינטנסיביים לכ-50 חניכי המכינות לביטחון לאומי לנוער מרשות מקומית במחוז. מי האימון כללו סדנאות פיקוד וניהול, אימוני כושר גופני ומטלות שונות שעלה החניכים היה לבצע בשדה בתנאי לחץ. בסיום האימונים נבחרו שבעה חניכים מצטיינים, חמישה מהם מבתי"ס בחולון. המכילות לביטחון לאומי לנוער הן יוזמה של מנהל מחוז תל אביב לשuber, יוסי לוי. מטרת היוזמה היא להגבר את המוטיבציה של תלמידי התיכון לגלות מעורבות בנושאי ביטחון לאומי ולפתח בקרבתם הבנה מעמיקה בתהליכיים מדיניים, חברתיים וצבאיים. במסגרת התוכנית משותפים התלמידים ממשך שנתיים במפגשים שבועיים הכוללים הרצאות, פעילויות וסדנאות. את המכילות מנחה בית"ס לאודר לממשל המרכז הבינתחומי בהרצליה בשיתוף עם משה"ח, רשות מקומיות במחוז תל אביב וצה"ל.

הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הטיפול בתלמידי החינוך המיוחד, שהתקיימה לאחרונה, רותם וזמנה לתרום לוועדה מניסיונה מנהלת ומenchact ותיקה בחינוך המוחז. מנהלת גניגר הציגה, בין היתר, בפני הוועדה את חזון בית"ס המתמקד בהעצמה, קידום ופיתוח יומיומי אישי של כל תלמיד. החזון גם מעודד שיתוף פעולה עם הקהילה, שמטרתו היא להעניק לה ולא רק לקבל ממנו.

מחוז ציון

פסיפס יהודי – עשרה אנשי חינוך ירושלמים מבתי"ס; תל"י, בית חינוך, התיכון לאמנויות, בן גוריון, סאלד, וממלכת-ידי-תדי יהודה הלוי, השתתפו לאחרונה במשלחת חינוכית לניו-יורק. המשלחת התקיימה ביוזמת המנהל הקהילתי גנות העיר חלק מפרויקט "פסיפס יהודי". הפרויקט הוא שותפות של הסוכנות היהודית, החברה למינים קהילתיים בירושלים והפרדיציה היהודית של ניו-יורק. המשלחת ביקרה בבית"ס יהודים בניו-יורק השיכים לזרמים שונים. כמו כן ביקרה המשלחת במקומות קהילתיים יהודים, והשתתפה בפעולות תרבות בנושא חגי ישראל ובכינוסים של הקהילה היהודית בעיר. מטרת פרויקט פסיפס היה ל�דים שיתוף פעולה בין אנשי חינוך מהקהילה היהודית בניו-יורק ובין אנשי חינוך ישראליים, שיתרומם לפיתוח תוכניות לטיפוח התודעה היהודית של התלמידים בביתה"ס היהודיים.

מחוז מרכז

אינטרנצייה – שרת החינוך, יולי תמייר פתח תקווה; בביתה"ס של החינוך הממלכת-ידי-תדי הפרט למרחב. כזכור עדכibly"ס הדתי הפרט למרחב. כשתגלה כי ארבע תלמידות עלות מאטיפיה שלמדו בו הופרדו משאר התלמידות. במסגרת הסיוור שוחחה תמייר עם צוות ביתה"ס ועם התלמידות ובקרה בכיתות. בתום הסיוור אמרה שרת החינוך, כי הצעיה לראש עיריית פתח תקווה, איציק אחוזין, לפתח את אזור הרישום בביתה"ס הממלכתיים-דתיים בעיר לתלמידים יצאי העדה האתנופית בלבד. תמייר הוסיפה, כי החל משנת הלימודים הבא יקלוטו בית"ס למרחב תלמידות יצאות העדה האתנופית, לאחר ששבחות הקיין יוכן אותן לקרות הלימודים. לדבריה ההכנה תסייע לצמצם פערם למדויים, ותאפשר לתלמידות קליטה מיטבית. תמייר הדגישה, כי הקרייטריון היחיד לקבלה לביה"ס יהיה אוורה החיניכים ולא שום הגדרה אחרת.

גף מצטיין

פרס ליחידת משה"ח

הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הטיפול בתלמידי החינוך המיוחד, שהתקיימה לאחרונה, רותם זמנה לתרום לוועדה מניסיונה מנהלת ומenchact ותיקה בחינוך המוחז. סקרה המפקחת על הייעוץ למניעת אלימות טאנס, את תוכניות למניעת אלימות המתקיימות בביתה"ס במחוז, הכוללות את מיפוי האקלים החינוכי-ב-150 בת"ס. מהמחוז נמסר, כי בביתה"ס שבהם נמצא עביה של אלימות תלמידים, תגבורש תוכנית התערבות מוקדמת לצמצום התופעה.

עוד נמסר, כי השנה מתקיימת במחוז השתלמות לגננות בתוכנית לתקשורת לאלימה בשם "שפת הגירף והtan". תוכניות מוחזיות וספות למניעת אלימות; הכוורת חרדי מורים למתן מענה להתנגדויות לא נאותות של תלמידים, הכוורת גננות ומורים לזרחיות ילדים בסיכון, הטעמת מודל "השחיח-המוגן" וישראל מפעלי ספורט ותחרויות שכורותם "ספורט הוגן באקלים בטוח". כמו כן, נבנות בביתה"ס במחוז תוכניות טיפולים אישיות לתלמידים בעלי התנהגות חריגה. בביתה"ס של המגזר הערבי בцеפונ מושמעת השנה התוכנית "דיילוג מורה-תלמיד". עוד נמסר, כי השנה לראשונה הוקצתה במחוז יעצצת חינוכית לכל מפקחת גנים.

מחוז חיפה

סירות – מנהל המחו, אהרון זבידה, סייר בשבוע שuber בתל-סירות הישוב, ראש המועצה המקומי, יעקב אליא אבטבול, ומנהלת محلקת החינוך, מרים קיקוס. בבי"ס החיטה הציגו בפני האורחים המנהלת, שרה לרמן, תוכניות לימודים בית ספריות המתקיימות במסגרת תגבור לימודי היהדות (תל"י). התוכניות כוללות טיפול ערקיים, תרבויות ו מורשת ישראל. בביתה"ס גם מתקיימת "קהילה לומדת" משותפת של הורים ומורים וצוותות חשיבה, שגם בו שותפים הורים, בנושא לימודי מורשת. בהמשך היום צפאו האורחים בתערוכה בנושא "60 שנה למדינה", שהכינו תלמידי בי"ס החורש בישוב. את בי"ס החורש מנהלת מימי וכסלר.

במהלך הביקור הודיעו מנהל המחו, כי בשנת הלימודים הבא יישר תהליך התறחות שכבות הגיל בביתה"ס היסודיים בזיכרון יעקב; תלמידי כיתות ו' בבי"ס החיטה ימשיכו ללמידה בית"ס גם בכיתות ז', ולቤתיה"ס החורש ונילוי יתוויספו גם כיתות ח'.

חינוך מיוחד – "אצלנו כל אחד יכול. זהה בי"ס מיוחד המשמש כמרכז מומחים ועובד בשיתוף פעולה עם האקדמיה. אצלנו החדשנות היא אורח חיים" – כך אמרה מנהלת ביתה"ס לחינוך מיוחד גניגר בחיפה, רחל רותם, בישיבת